

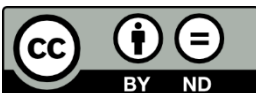
Desocializarea în și după pandemie

Nicolae Sfetcu

12.10.2020

Sfetcu, Nicolae, "*Desocializarea în și după pandemie*", SetThings (10 octombrie 2020), DOI: 10.13140/RG.2.2.27847.32166, URL = <https://www.telework.ro/ro/desocializarea-in-si-dupa-pandemie/>

Email: nicolae@sfetcu.com

Acest articol este licențiat sub Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International. Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>.

Abstract

Izolarea socială (desocializarea) presupune o lipsă completă sau aproape completă de contact între un individ și societate. Aceasta poate fi o problemă pentru persoanele de orice vârstă, deși simptomele pot diferi în funcție de grupul de vârstă. Izolarea socială poate include șederea acasă pentru perioade îndelungate de timp, și lipsa comunicării față în față cu familia, cunoștințele, prietenii sau colegii de servici. Izolarea socială poate duce la sentimente de singurătate, frica de ceilalți sau stima de sine negativă.

Nu putem exista independent de relațiile noastre cu ceilalți. Propria umanitate este redusă atunci când alții sunt tratați fără demnitate și respect. În același timp, provocarea de rău altei persoane poate afecta și percepțiile despre sine. Rezultă că umanitatea unei persoane depinde de umanitatea celor din jurul ei.

Izolarea socială (desocializarea) presupune o lipsă completă sau aproape completă de contact între un individ și societate. Aceasta poate fi o problemă pentru persoanele de orice vârstă, deși simptomele pot diferi în funcție de grupul de vârstă. (Khullar 2016) Izolarea socială poate include șederea acasă pentru perioade îndelungate de timp, și lipsa comunicării față în față cu familia, cunoștințele, prietenii sau colegii de servici. Izolarea socială poate duce la sentimente de singurătate, frica de ceilalți sau stima de sine negativă.

”Amplora riscului asociată izolării sociale este comparabilă cu cea a fumatului de țigări și a altor factori majori de risc biomedical și psihosocial. Cu toate acestea, înțelegerea noastră despre cum și de ce izolarea socială este riscantă pentru sănătate - sau invers - cum și de ce legăturile și relațiile sociale protejează sănătatea, rămâne încă destul de limitată.” (House 2001)

Izolarea socială poate contribui la „o performanță cognitivă generală mai slabă și o funcționare executivă mai slabă, un declin cognitiv mai rapid, o cunoaștere mai negativă și depresivă, o sensibilitate sporită la amenințări sociale și o confirmare auto-protectoare prejudecată în cunoașterea socială.” (Cacioppo și Hawkley 2009) Wilson și colab. au raportat că izolarea socială crește declinul cognitiv și riscul de boală Alzheimer, (Wilson et al. 2007) contribuind la un ciclu vicios în care persoana devine din ce în ce mai izolată.

Kanai și colab. au raportat că singurătatea s-a corelat negativ cu densitatea materiei cenușii din o zonă implicată în percepția mișcării biologice, mentalizarea și percepția socială. (Kanai et al. 2012)

Juan Arnau Navarro spune că unul dintre conceptele puse în discuție în zilele noastre este cosmopolitismul, un termen inventat de Diogene, susținut de Leibniz și Hume și criticat de Kant. (Navarro 2020) Psihologii din Spania denumesc simptomele dezvoltate de carantină sub numele de *cabaña*, un tip de anxietate. Izolarea ne-a obligat să evaluăm mai bine care sunt nevoile noastre reale și să reevaluăm prioritățile. (Redacción MAPFRE 2020)

Cuvântul „*ubuntu*” din limba bantu din Africa de Sud înseamnă literalmente „sunt pentru că suntem”. Acesta evidențiază faptul că nu putem exista independent de relațiile noastre cu ceilalți. (Bastian, Jetten, și Chen 2013) Propria umanitate este redusă atunci când alții sunt tratați fără demnitate și respect. În același timp, conform lui Desmond Tutu, provocarea de rău altei persoane poate afecta și percepțiile despre sine. (Tutu și Tutu 1999) Rezultă că umanitatea unei persoane depinde de umanitatea celor din jurul ei. Și atunci când oamenii se comportă violent și agresiv, tind să continue să comporte mai violent și agresiv în viitor. (Martens et al. 2007)

Auto-dezumanizarea apare din recunoașterea faptului că acțiunile cuiva au cauzat prejudicii altora care nu pot fi justificate. Bastian și colab. susțin că atunci când oamenii acționează în moduri pe care le percep ca fiind imorale, aceasta va afecta modul în care își privesc propria umanitate. (Bastian, Jetten, și Chen 2013) Concepțiile despre moralitate și umanitate sunt strâns legate (Bastian et al. 2011) și procesele de dezumanizare sunt de obicei înrădăcinate în judecăți morale.

Ostracismul social (excluderea socială a unui individ) poate apărea în absența provocării. (Williams 2007) Ostracizarea are consecințe negative asupra sinelui: epuizarea resurselor necesare pentru autoreglare (Ciarocco, Sommer, și Baumeister 2001) și creșterea disonanței legate de relațiile interpersonale, (Zhou et al. 2009) ducând la o transgresiune interpersonală convenabilă pentru explorarea procesului de dezumanizare de sine.

A te simți uman este o resursă dorită și valoroasă; oamenii tind astfel să-și întărească umanitatea pentru a se proteja împotriva amenințărilor existențiale. (Vaes, Heflick, și Goldenberg 2010)

În studiul lor, Bastian și colab. s-au concentrat pe trei ipoteze de lucru, dintre care, în cazul pandemiei, ne interesează în primul rând imoralitatea percepută a acțiunilor cuiva mediază relația

dintre ostracism și auto-dezumanizare, și nevoile de apartenență socială. (Maner et al. 2007) Predicția acestora este că dezumanizarea va motiva comportamentul prosocial și sacrificiul de sine. Legarea dezumanizării de sine cu angajamentul moral sugerează relații importante între dezumanizare și emoții concentrate pe sine, cum ar fi vinovăția, rușinea și jena. (Tangney, Stuewig, și Mashek 2007) Aceste răspunsuri emoționale pot coincide, și chiar determina auto-dezumanizarea.

Lisa Guenther, în *Solitary Confinement - Social Death and Its Afterlives*, afirmă că

„A fi mort din punct de vedere social înseamnă a fi lipsit de rețeaua de relații sociale, în special a relațiilor de rudenie, care altfel ar sprijini, proteja și da sens vieții precare ca individ. Trebuie să fie separat violent și permanent de rudele proprii, blocat să formeze orice relație semnificativă, nu numai cu alții în prezent, ci și cu moștenirea trecutului și moștenirea viitorului dincolo de propria ființă finită, individualizată”. (Guenther 2013)

Referitor la starea de izolare a deținuților, Guenther notează că „lipsiți de interacțiunea umană semnificativă, sănătatea deținuților se destramă. Ei văd lucruri care nu există. Ei nu văd lucrurile pe care le văd.” (Guenther 2013, xi)

Într-un manual al CIA cu privire la privarea senzorială și izolare, efectele izolării au fost enumerate ca halucinații, iluzii și, așa cum se menționează direct în manualul CIA, „o iubire intensă față de orice alt lucru viu”. (Guenther 2013, 82) Potrivit lui Maslow, oamenii au o profundă nevoie de dragoste și apartenență socială, și abia apoi de siguranță și nevoile fiziologice. (Maslow 1943)

„Moartea socială a deținuților aflați în izolare nu afectează doar individul sau familia sau comunitatea locală; ne afectează pe toți.” (Guenther 2013, 253)

Massimo De Carolis, în *The threat of contagion*, (De Carolis 2020) afirmă că măsurile luate până în prezent sunt deranjante, dizolvă legătura socială și impun un regim de singurătate și control polițienesc asupra întregii populații, un puternic memento al celor mai negre experiențe ale trecutului nostru politic recent.

Apare astfel distrugerea legăturii sociale și un control obsesiv în numele „sănătății publice”, care cu siguranță nu au provenit din coronavirus. ”Timp de cel puțin un secol, mecanismele sociale moderne au avut tendința de a genera o societate bazată pe izolare, în care spontaneitatea vieții sociale este percepută ca un obstacol sau chiar ca o amenințare la adresa stabilității sistemului.” (De Carolis 2020)

Pe fondul pandemiei COVID-19, a apărut o creștere a violenței în societate în general, și în familie în special. (Deutsche Welle 2020) Violența se manifestă atât asupra femeilor, cât și a medicilor, asistenților medicali și vânzătorilor stradali. (United Nations 2020) Apelurile de urgență au crescut în această perioadă cu 25% după adoptarea măsurilor de distanțare socială. Parlamentul European a emis un comunicat de presă în acest sens, solicitând statelor membre să sporească sprijinul victimelor violenței domestice în timpul pandemiei. (European Parliament 2020)

Carantina și restricțiile de circulație expun în continuare femeile la violențele domestice, accentuate de pierderea locurilor de muncă și nesiguranța economică. Violențe crescute se manifestă și în lagărele de refugiați, ca și violența bazată pe gen în spațiile publice. (United Nations 2020b)

În același timp, în mai multe țări a existat o reducere semnificativă a răspândirii infecțiilor cu transmitere sexuală, atribuită carantinelor COVID-19 și măsurilor de distanțare socială. (NSW Government 2020) De asemenea, ratele de transmitere a gripei obișnuite au scăzut semnificativ în timpul pandemiei. (Cowling et al. 2020)

De Carolis declară că nu există viață socială care să nu implice riscul de contagiune, la fel cum nu există o viață organică care să nu implice riscul de boală și deces. Astfel, va trebui să ne întrebăm în ce măsură suntem dispuși să ne punem în pericol, și să riscăm securitatea noastră biologică ”pentru a lua cina cu un prieten, pentru a îmbrățișa un copil sau pur și simplu pentru a

discuta cu oamenii care din jur? Unde așezăm bariera atunci când decidem că fericirea noastră socială are prioritate față de protejarea sănătății noastre? Este existența politică mai importantă decât supraviețuirea biologică?” (De Carolis 2020)

Thomas Hobbes a introdus conceptul de stare naturală (fără guvernare) în cartea sa din 1651, *Leviatan*. (Hobbes 1651) Hobbes numește această situație „condiția simplei naturi”, fără o autoritate recunoscută. Dreptul fiecăruia la toate lucrurile invită la un conflict serios, o concurență pentru resurse. Conflictul va fi alimentat în continuare de dezacorduri multiple, inclusiv morale. Într-un astfel de caz, starea naturală va deveni o „stare de război”, posibil un război al „tuturor împotriva tuturor”. (Lloyd și Sreedhar 2020) Ori de câte ori se destramă stabilitatea politică, aceasta poate fi înlocuită de anarhie.

”În astfel de condiții, nu există loc pentru industrie; deoarece fructul acestuia este incert; și, în consecință, nici o cultură a Pământului; nici o navigație și nici utilizarea mărfurilor care pot fi importate pe mare; nici o clădire comodă; nici posibilități de mișcare.” (Hobbes 1651)

Nu suntem într-o stare hobbesiană naturală, deși în prezent nu există teatru, nici concerte, nici călătorii și nici evenimente sportive. Dar începem să vedem manifestări inițiale a ceea ce Hobbes a numit „războiul tuturor împotriva tuturor”: țări care concurează agresiv pe piața mondială pentru echipamente de protecție coronavirus, pentru zone disputate mai demult dar în care în ultimul timp se așternuse pacea, sau mitinguri puternice. „Și ceea ce este cel mai rău dintre toate, frica continuă și pericolul de moarte violentă; Și viața omului, solitară, săracă, urâtă, brutală și scurtă”. (Hobbes 1651)

COVID-19 a insuflat frică în noi toți - frica continuă. Dar nu este pierdut totul. Singura cale de a supraviețui este prin cooperare socială. Dar starea naturală este, de asemenea, o stare de egalitate, în care cu toții suntem la fel de vulnerabili. Astfel, doar prin unitate, muncă în echipă și solidaritate vom învinge acest dușman invizibil. (Bufacchi 2020)

Pentru aceasta, Vittorio Bufacchi propune un nou contract social, care va constitui piatra de temelie a unei noi societăți civile, în *Coronavirus: it feels like we are sliding into a period of unrest, but political philosophy offers hope*. (Bufacchi 2020) Va fi nevoie de sacrificiu, încredere și cooperare socială fără precedent. Bufacchi consideră că cea mai mare amenințare a cooperării sociale o reprezintă acțiunile egoiste ale așa numiților ”pasageri clandestini” (free-rider) care beneficiază de cooperare fără a contribui cu nimic la binele comun. Persoane numite de Hobbes *idioți*. Care, în aceste condiții specifice de pandemie, au fost numiți în media drept *covidioți*.

Bibliografie

- Bastian, Brock, Jolanda Jetten, și Hannah Chen. 2013. „Losing Our Humanity: The Self-Dehumanizing Consequences of Social Ostracism”. 2013. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0146167212471205>.
- Bastian, Brock, Simon M. Laham, Samuel Wilson, Nick Haslam, și Peter Koval. 2011. „Blaming, Praising, and Protecting Our Humanity: The Implications of Everyday Dehumanization for Judgments of Moral Status”. *British Journal of Social Psychology* 50 (3): 469–83. <https://doi.org/10.1348/014466610X521383>.
- Bufacchi, Vittorio. 2020. „Coronavirus: It Feels like We Are Sliding into a Period of Unrest, but Political Philosophy Offers Hope”. *The Conversation*. 2020. <http://theconversation.com/coronavirus-it-feels-like-we-are-sliding-into-a-period-of-unrest-but-political-philosophy-offers-hope-137006>.
- Cacioppo, John T., și Louise C. Hawkley. 2009. „Perceived Social Isolation and Cognition”. *Trends in Cognitive Sciences* 13 (10): 447–54. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2009.06.005>.
- Ciarocco, Natalie J., Kristin L. Sommer, și Roy F. Baumeister. 2001. „Ostracism and ego depletion: The strains of silence”. *Personality and Social Psychology Bulletin* 27 (9): 1156–63. <https://doi.org/10.1177/0146167201279008>.
- Cowling, Benjamin J., Sheikh Taslim Ali, Tiffany W. Y. Ng, Tim K. Tsang, Julian C. M. Li, Min Whui Fong, Qiuyan Liao, et al. 2020. „Impact Assessment of Non-Pharmaceutical Interventions against Coronavirus Disease 2019 and Influenza in Hong Kong: An Observational Study”. *The Lancet Public Health* 5 (5): e279–88. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(20\)30090-6](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30090-6).
- De Carolis, Massimo. 2020. „The Threat of Contagion”. *The Anarchist Library*. 2020. <https://theanarchistlibrary.org/library/massimo-de-carolis-the-threat-of-contagion>.
- Deutsche Welle. 2020. „Domestic Violence Rises amid Coronavirus Lockdowns in Asia | DW | 09.04.2020”. *DW.COM*. 2020. <https://www.dw.com/en/domestic-violence-rises-amid-coronavirus-lockdowns-in-asia/a-53077378>.
- European Parliament. 2020. „COVID-19: Stopping the Rise in Domestic Violence during Lockdown”. 4 iulie 2020. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200406IPR76610/covid-19-stopping-the-rise-in-domestic-violence-during-lockdown>.
- Guenther, Lisa. 2013. „Solitary Confinement”. *Book*. University of Minnesota Press. 2013. <https://www.upress.umn.edu/book-division/books/solitary-confinement>.
- Hobbes, Thomas. 1651. „Leviathan: Book I, Chapters 6-9”. 1651. <https://www.sparknotes.com/philosophy/leviathan/section3/>.
- House, James S. 2001. „Social Isolation Kills, But How and Why?” *Psychosomatic Medicine* 63 (2): 273–274.
- Kanai, Ryota, Bahador Bahrami, Brad Duchaine, Agnieszka Janik, Michael J. Banissy, și Geraint Rees. 2012. „Brain Structure Links Loneliness to Social Perception”. *Current Biology* 22 (20): 1975–79. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2012.08.045>.
- Khullar, Dhruv. 2016. „How Social Isolation Is Killing Us (Published 2016)”. *The New York Times*, 22 decembrie 2016, sec. The Upshot. <https://www.nytimes.com/2016/12/22/upshot/how-social-isolation-is-killing-us.html>.
- Lloyd, Sharon A., și Susanne Sreedhar. 2020. „Hobbes’s Moral and Political Philosophy”. În *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, ediție de Edward N. Zalta, Fall 2020. Metaphysics

- Research Lab, Stanford University.
<https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/hobbes-moral/>.
- Maner, Jon K., C. Nathan DeWall, Roy F. Baumeister, și Mark Schaller. 2007. „Does Social Exclusion Motivate Interpersonal Reconnection? Resolving the «Porcupine Problem»”. *Journal of Personality and Social Psychology* 92 (1): 42–55. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.92.1.42>.
- Martens, Andy, Spee Kosloff, Jeff Greenberg, Mark J. Landau, și Toni Schmader. 2007. „Killing Begets Killing: Evidence From a Bug-Killing Paradigm That Initial Killing Fuels Subsequent Killing”: *Personality and Social Psychology Bulletin*, iunie. <https://doi.org/10.1177/0146167207303020>.
- Maslow, A. H. 1943. „A theory of human motivation”. *Psychological Review* 50 (4): 370–96. <https://doi.org/10.1037/h0054346>.
- Navarro, Juan Arnau. 2020. „Cosmopolitas sin salir de casa”. *El País*, 10 iulie 2020, sec. Babelia. https://elpais.com/cultura/2020/07/10/babelia/1594389054_561632.html.
- NSW Government. 2020. „Sexually transmitted infections surveillance reports - Reports”. 2020. <https://www.health.nsw.gov.au/Infectious/reports/Pages/STI-reports.aspx>.
- Redacción MAPFRE. 2020. „Philosophy and Coronavirus, How the Pandemic Is Changing Us”. Grupo MAPFRE Corporativo - Acerca de MAPFRE. 5 august 2020. <https://www.mapfre.com/en/philosophy-coronavirus-pandemic/>.
- Tangney, June Price, Jeffrey Stuewig, și Debra J. Mashek. 2007. „What’s moral about the self-conscious emotions?” În *The self-conscious emotions: Theory and research*, 21–37. New York, NY, US: Guilford Press.
- Tutu, Desmond, și Desmond Mpilo Tutu. 1999. *No Future Without Forgiveness*. Doubleday.
- United Nations. 2020. „UN Secretary-General’s Policy Brief: The Impact of COVID-19 on Women”. UN Women. 2020. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women>.
- Vaes, Jeroen, Nathan A. Heflick, și Jamie L. Goldenberg. 2010. „“We are people”: Ingroup humanization as an existential defense”. *Journal of Personality and Social Psychology* 98 (5): 750–60. <https://doi.org/10.1037/a0017658>.
- Williams, Kipling D. 2007. „Ostracism”. *Annual Review of Psychology* 58 (1): 425–52. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.58.110405.085641>.
- Wilson, Robert S., Kristin R. Krueger, Steven E. Arnold, Julie A. Schneider, Jeremiah F. Kelly, Lisa L. Barnes, Yuxiao Tang, și David A. Bennett. 2007. „Loneliness and Risk of Alzheimer Disease”. *Archives of General Psychiatry* 64 (2): 234. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.64.2.234>.
- Zhou, Xinyue, Liwei Zheng, L. Zhou, și N. Guo. 2009. „The act of rejecting reduces the desire to reconnect: Evidence for a cognitive dissonance account”. <https://doi.org/10.1016/J.JESP.2008.08.011>.